

SALVADORAANSE VOLKSMIS

Liederen over geloof en verzet uit El Salvador

Gezongen gespeeld geschreven door : Yolocamba I-Ta

Intredelied

Op 28 januari 1977 worde de Colombiaanse priester Mario Bernal het land uitgezet zonder rekening te houden met zijn legale rechten. Hij werkte in de pastoraal onder de boeren van de plaats Apopa in het departement San Salvador.

Dit was het eerste feit in een lange reeks bloedige en systematische onderdrukkingsactiviteiten tegen de meest in het oog lopende personen binnen de Katholieke Kerk van El Salvador.

Die acties gingen van uitwijzing van buitenlandse priesters tot moorden om hen die zich om hun profetische werk en hun trouw aan het Evangelie, in woord en daad tegen het militaire regime keerden, een regime dat zich in 1977 had voorgenomen "af te rekenen met de progressieve priesters" en de politieke volksorganisaties;

Een van deze ware profeten was de Salvadoraanse priester Rutilio Grande, die werkte in de vorming van christelijke gemeenschappen onder de boeren van het gebied rond Aguilares. Hij werd door het militaire regime Romero op 12 maart 1977 vermoord.

De belangrijkste idee van dit intredelied ligt in enkele woorden die pater Rutilio luid en duidelijk uitsprak in de preek die hij hield tijdens de mis voor de gemeenschappen van de vicarías van Aguilares en Mejicanos, als protest tegen de uitwijzing van pater Mario:

" God, de Heer, gaf ons in zijn plan met de mensen een materiële wereld. Zoals deze materiële mis, met het stoffelijke brood en de beker die wij heffen in een heildronk op Christus de Heer... Zo staat het geschreven in het boek van Genesis. Het gaat er niet om dat ik dit zeg, de materiële wereld is voor ons allemaal, zoals deze Eucharistie... Dat iedereen zijn eigen stoeltje heeft en dat de tafel, het tafelkleed en de maaltijd er zal zijn voor állen. Het is niet zonder reden dat Christus zijn Rijk heeft willen uitdrukken in een avondmaal... Een tafel waaraan allen als broeders gezeten zijn, ieder met zijn eigen ruimte en op zijn eigen plek. Een gemeenschapstafel met grote tafelkleden, voor iedereen!"

LATEN WIJ ALLEN OPGAAN NAAR HET FEESTMAAL
NAAR DE TAFEL VAN DE SCHEPPING
IEDEREEN, MET ZIJN EIGEN STOELTJE
HEEFT ER EEN PLAATS EN EEN OPDRACHT.

Vandaag sta ik heel vroeg op
want de gemeenschap wacht op mij.
Blij bestijg ik de heuvel
op zoek naar jouw vriendschap.

Wij komen uit Soyapango,
San Antonio en Zacamil,
uit Mejicanos, Ciudad Delgado,
Santa Tecla en uit Bernal.

God nodigt alle armen uit
aan deze gemeenschapstafel van het geloof
waar geen onderkruipers zijn
en niemand te kort zal komen.

God heeft ons een opdracht gegeven
van deze wereld een tafel te maken
waar gelijkheid heerst

waar wij samen werken en strijden
en het bezit onder elkaar verdelen.

Heer ontferm U

20 januari is de datum van de marteldood van pater Octavio Ortiz en vier jongeren van de christelijke gemeenschap van San Antonio Abad.

Pater Octavio hield samen met meer dan 40 jongeren een driedaagse retraite over christelijke bezinning in het gemeenschapshuis "El Despertar" (Het Ontwaken) in San Antonio Abad. Terwijl iedereen lag te slapen omsingelde een grote groep militairen op de ochtend van de 20ste januari het gebouw. Zij bliezen de voordeur op en duwden met een tank de gevel omver. Toen pater Octavio zijn kamer uitkwam om te kijken wat er aan de hand was werd hij door de soldaten en de gardisten van dichtbij doorzeefd met kogels. De soldaten waren met geweld binnengedrongen en schoten zonder waarschuwing. Nadat zij hem gedood hadden verbrijzelden zij zijn hoofd en verminkten zijn lichaam opdat hij niet herkend zou worden. Aan het bloed van pater Octavio werd op die verschrikkelijke ochtend van de 20ste januari nog het bloed van vier jonge leiders van de christelijke gemeenschap toegevoegd.

Het lied "Heer ontferm U" is opgedragen als eerbetoon aan de "Martelaren van El Despertar" en meer in het algemeen aan alle gesneuvelden van onze volkskerk en ons volk die grootmoedig hun bloed hebben geofferd voor de uiteindelijke bevrijding van ons land.

HEER ONTFERM U
HEER ONTFERM U
OVER UW VOLK
HEER ONTFERM U.

Heer, Gij heeft geluisterd naar het bloed van Abel,
naar het gewezen van het volk dat door Mozes tot inkeer kwam.
De schreeuw die voortkomt uit ons diepste binnenste,
probeert men op alle mogelijke manieren te smoren.

Heer, de ongerechtigheid doet ons pijn en bedrukt ons,
kies onze kant, wij zijn de armen.
De laarzen en tanks vermorzelen meedogenloos
iedereen die opkomt voor allen, Heer.

Gloria

Het feest van 6 augustus is voor ons christelijk volk van El Salvador altijd een belangrijk feest geweest. Het is het feest van de beschermer van ons land, van de Goddelijke Redder van de wereld. Door Mgr. Romero heeft dit feest wel een heel bijzondere betekenis gekregen, want hij heeft deze feestdag uitgekozen om zijn pastorale brieven aan ons volk aan te bieden, waarin hij met profetisch inzicht, dat hem altijd zo kenmerkte, de strijd van onze Kerk plaatste te midden van de gebeurtenissen in ons land en zette in het licht van het Evangelie en van de universele leer van de Kerk.

Op 6 augustus 1978 bood Mgr. Romero ons zijn derde pastorale brief aan waarin hij duidelijk het recht van onze boeren en van het volk in het algemeen verdedigde om zich politie te organiseren en wees op de dwingende plicht van alle christenen om met verantwoordelijkheid de politieke dimensie van het geloof op zich te nemen.

Op 6 augustus 1979 schreef Mgr. Romero ons zijn vierde pastorale brief waarin hij de bijdrage van onze kerk uiteen zetten aan de oplossing van de diepe crisis waarin ons land zich in dat jaar bevond. Deze bijdrage zou fundamenteel gelegen zijn in de keuze voor de armen en de bevordering van de gerechtigheid. Tegelijkertijd nam hij daarmee afstand van rijkdom en het systeem van de "nationale veiligheid".

Deze brieven werden voorgelezen in de kathedraal waar ons volk zo vaak bijeen kwam om de schendingen in ons land aan te klagen, om de stem van ons volk aan de wereld te laten horen, om te

luisteren naar de "leer" van het Woord Gods, door Mgr. Romero zo profetisch geïnterpreteerd en belichaamd.

Vanuit deze kathedraal -die nog steeds niet is afgebouwd- die zo bescheiden is maar tegelijkertijd een schuilplaats voor de angsten en de verwachtingen van ons volk, klonk de stem van onze beminde bisschop en martelaar Mgr. Romero, de herderlijke stem van onze beschermer, onze Goddelijke Redder.

Laat de liederen klinken vol blijdschap
ik sluit mij aan bij mijn Volk in de Kathedraal.
Op deze dag sluiten duizenden stemmen zich aaneen
om ons patroonsfeest te bezingen.

EER AAN DE HEER, EER AAN DE HEER
EER AAN DE PATROON
VAN ONS LAND EL SALVADOR.
ER BESTAAT GEEN REDDING VAN EEN ANDERE HEER,
ER IS SLECHTS EEN PATROON,
ONZE GODDELIJKE REDDER.

Omdat U de rechter en verdediger bent van de verdrukte
omdat U van ons houdt en ons bemint
komt vandaag heel uw volk vastbesloten
zijn waardigheid uitspreken.

Vandaag, Heer, kan de dag van Uw glorie zijn
zoals toen op de berg Tabor
wanneer U wilt omzien naar dit veranderende Volk
en zorgen voor leven en vrijheid in El Salvador.

Maar de goden van macht en rijkdom
verzetten zich tegen een dergelijke gedaanteverwisseling.
Daarom Heer bent U nu de eerste
om Uw arm op te heffen tegen verdrukking.

Tussenzang

In de kapitalistische wereld van luxe en consumeren, worden zoveel woorden gebruikt om ons te overtuigen, horen we zo vaak dat we ons gelukkig moeten voelen met geld, de vreugde in het egoïstisch profiteren van de armen, de ophoping van de rijkdom. We horen zóveel mythen en leugens dat we zelfs gaan geloven dat het zo móet zijn en niet anders.

Maar wanneer we oplettend luisteren naar het Woord Gods verandert onze geest. Dan ontdekken we dat plan van de Vader, de Heerschappij van God, juist het tegendeel is van wat men ons wil doen geloven dat het zou moeten zijn.

Het doel van God stelt de inrichting van deze wereld voorop en het geeft ons inzicht in de échte orde waarvoor de christenen moeten strijden om die orde nú in dit land te realiseren. Een wereld waarin alle mensen de goederen van de schepping onder elkaar verdelen en waar geen rijken bestaan die onrechtvaardig het grootste deel van deze goederen vergaren, terwijl de grote meerderheid van het volk in ellende gedompeld wordt, aan de rand van dood. Het Woord Gods is "subversief" en nodigt uit tot actie.

Dit lied werd gemaakt door de christengemeenschap van de parochie "La Resurrección" in San Salvador, op een zondag waarop de gemeenschap gewoonlijk bijeenkomt om na te denken en elkaar te vertellen over de plichten die wij in het licht van het geloof en het Woord Gods op ons moeten nemen in het revolutionaire proces van ons volk.

WIJ DACHTEN DAT DIT DE WAARHEID WAS
MAAR TOEN KWAM ZIJN WOORD EN
DAARDOOR VERANDERDEN WIJ VAN GEDACHTE.

Mijn grootmoedertje zei me
wanneer je de ellende van het leven wilt overwinnen
moet je volhouden
want God wil geen berusting.
Hij wil jouw daden als liefdeswerken.

Don Pancho leeft gelukkig als een nieuwe meester.
denkend dat de oplossing in de wereld gelegen is.
Maar God zegt tot der armen: Ik geef je Mijn zegen
want de nieuwe wereld zal geschapen worden
door de handen van de dagloner.

Pas je aan en werk, zei de meester tegen ons
want allen in het andere leven ligt de redding.
Maar God duldt geen nieuwe farao
en draagt het volk op Zijn bevrijding te bewerkstelligen.

De machtige denkt dat hij machtig is geworden door te werken
dat hij alles te danken heeft aan zijn eigen inspanning.
Maar God heeft de wereld geschapen voor de gemeenschap.
Hij houdt niet van de hovaardige, noch van de opkoper.

Offertorium

Het zweet van de boeren die in de zware arbeid van de koffiepluk op de hellingen van de vulkaan San Salvador of Chichontepo werken; het kappen en van de arbeiders in de fabrieken van de belastingvrije zone van San Bartolo, Ilopango, opgericht door buitenlandse investeerders om te profiteren van de goedkope arbeidskracht van de Salvadoranen, is het meest pure en authentieke wat ons arbeidzaam volk aanbiedt aan onze God, vriend en kameraad die luistert naar de jammerklachten van zijn volk dat hongert naar gerechtigheid en dorstig is naar verlossing.

Het brood en de wijn, de tortilla en de "mais"-koffie, vruchten van het werk van hen die in ons land worden uitgebuit, veranderen in voeding voor ons lichaam en ons geloof in de offerande van de Eucharistie, en zet ons aan om te strijden voor een verandering van de onrechtvaardige structuren in de wereld waarin wij leven.

WIJ BIEDEN U ALLES AAN, VERTROUWEND OP UW VRIENDSCHAP,
ONZE KRACHTINSPANNIG, ONS ZWEET,
ONZE DAGELIJKSE ARBEID.
WIJ WILLEN ONZE STRIJD EN HET LEED
VERANDERD ZIEN WORDEN IN UW LEVEN EN IN
UW WAARDE DOOR DE ONDERDRUKKER TE VERNIETIGEN.

Zie de hoop van dit volk dat U roept.
Zie het leed van de armen die U zoeken.
Luister naar de roep van het volk dat in onderdrukking leeft.
Wij willen herboren worden in Uw brood en Uw wijn.

Wij zijn een volk dat hongert, dat ronddwaalt in een vreemd land.
Het ige dat wij bezitten is ellende en de ketenen.
Bevrijd ons van het egoïsme, de slavernij en de onderdrukking.
Wij willen in U onze dorst naar de redding lessen.

Heilig

Wanneer de boeren van Chalatenango, San Vicente, Suchitoto en Aguilares, of de arbeiders van San Salgado, Zacamil, Soyapanco, Ciudad Delgado en Mejicanos, het Woord Gods onomwonden en zonder verdraaiingen zullen horen in de christelijke basisgemeenschappen, zullen zij begrijpen dat dit Woord voor hen een goede boodschap is in hun droeve situatie van ellende en uitbuiting. Dan zullen zij zich verheugen en zichzelf veranderen in boodschappers van deze blijde boodschap aan hun burens, verwanten en vrienden: GOD WIL DE BEVRIJDING VAN ONS VOL EN WIJZELF MOETEN HAAR BEWERKSTELLIGEN.

Dit loflied aan de God die zo nabij is in onze angsten en die aandringt op een concrete realisering van deze bevrijding, komt dan ook gemakkelijk over de lippen van ons volk.

HEILIG, HEILIG, HEILIG, HEILIG,
HEILIG, HEILIG IS ONZE GOD.
HEER VAN DE GEHELE AARDE.
HEILIG, HEILIG IS ONZE GOD.

HEILIG, HEILIG, HEILIG, HEILIG,
HEILIG, HEILIG IS ONZE GOD.
HEER VAN DE GEHELE GESCHIEDENIS.
HEILIG, HEILIG IS ONZE GOD.

Hij die aan de kant van ons volk staat,
die leeft in onze strijd
de enige Heer van het hele universum.
Gezegend zijn zij die in Zijn naam
het Evangelie verkondigen.
De blijde en grote boodschap van de Bevrijding.

Lam Gods

Het vergoten bloed van duizenden en duizenden Salvadoranen: Polín de boerenleider, Rutilio, Alfonso, Ernesto, Octavio, Napoleón, Marcial, Mgr. Romero en Ernesto Abrego, priesters die zich verbonden hebben met de zaak van de armen van ons land, Felipe de Jesús Chacón en zijn zoon Juan Chacón, Jesús Jimenez, Don Melitón Martínez, Higinio Orellana en zoveel andere catechisten en boeren, arbeiders en studenten-catechisten. Het is hetzelfde bloed van het Lam Gods, het offer van het kruis, dat destijds vergoten werd in de tijd van het Romeinse imperialisme.

De dood aan het kruis werd door de Romeinse overheid gebruikt voor alle opstandige mensen die het opnamen tegen onderdrukking en het Romeinse imperium. Jezus werd gedood aan het kruis als een subversief persoon.

Zo vermoordt ook de militairen regering van El Salvador al onze landgenoten die in opstand komen tegen de onderdrukking en de ongerechtigheden van een regime dat de rijkdommen van 14 families verdedigt. Het verminkte lichaam van Christus aan het kruis is hetzelfde als het lichaam van ons volk dat van dag tot dag wordt uitgemoord door de machtigen van deze tijd.

Gij zijt de gepijnigde aan het kruis
die het kwaad in de wereld heeft overwonnen.
Door de ongerechtigheid van de verdrukker aan te klagen
en de armen uit het stof te verheffen.

WIJ VRAGEN U DAT GIJ NAAR ONS LUISTERT
LUISTERT NAAR DE ROEP VAN UW VOLK.

Gij zijt de gepijnigde aan het kruis
vermoord door de machthebbers.
Vandaag laten wij Uw bloed opnieuw vloeien
in het bloed van onze gevallenen.

WIJ VRAGEN U DAT GIJ NAAR ONS LUISTERT
LUISTERT NAAR DE ROEP VAN UW VOLK.

Gij zijt de gepijnigde aan het kruis
die de vrede brengt door gerechtigheid.
Help ons de moed niet op te geven
en te strijden opdat uw Rijk kome.

DAT UW VREDE OVER ONS KOME
WANNEER WIJ DE GERECHTIGHEID DOEN ONTKIEMEN.

Communiezing

De werkloosheid, de honger, de woningnood, slechte gezondheidszorg en slecht onderwijs, zijn allemaal uitdrukkingen van de dood dat verankerd ligt in het hart van het kapitalistisch systeem. En onze God, die een God van leven is, wil deze situatie niet voor de mensen: "Ik ben gekomen opdat gij het leven zult hebben in overvloed". Dit leven dat God voor Zijn volk wil is vooral het materiële leven. De bevrediging van de meest fundamentele behoeften van elk mens, door middel van zijn eigen inspanning.

De Mis is een feestmaal waarin God zichzelf geeft als voedsel aan Zijn volk, voedsel voor de mensen die vechten en zich verbonden hebben om te werken aan een verandering van de materiële structuur van een onrechtvaardige wereld. Die vechten om deze te veranderen in een wereld van broeders en zusters, waarin alle mensen werken zonder dat de een de ander uitbuit, om zo het brood te verdienen en basisbehoeften te bevredigen.

Het feestmaal is gereed
laten wij vol geloof aan tafel gaan.
Christus zelf nodigt ons uit
te eten aan zijn tafel.
Hoe prachtig ziet het er uit
met het grote witte tafelkleed
waarop het heerlijk brood
dat Hij ons te eten geeft
en de verrukkelijke wijn
waarmee wij allen zullen toasten.

VANDAAG HEER HEBBEN WIJ HONGER NAAR ARBEID,
EEN DAK BOVEN ONS HOOFD EN BROOD.
GEEF ONS UW LICHAAM EN BLOED,
GEEF ONS STRIJDVAARDIGHEID.

Hij die het brood en de wijn aanneemt
accepteert de gemeenschap
met de strijd en de weg
van Jezus in zijn lijden.
Hij offert ook
in een edelmoedige gave van zijn leven
en geeft zich volledig en zonder bedenken
in welke stap en handelingen die Hij doet

aan het volk dat opstaat
om zijn eisen kenbaar te maken.

Voor dit edelmoedig gebaar
danken wij U Heer,
het is zo'n prachtig mysterie
Uw liefdesoffer
door U te geven als voedsel
op de moeilijke weg
van uw volk dat hongert
dat strijdt om zijn
levensomstandigheden te verbeteren
en de tirannie te vernietigen.

Door Uw brood te eten en bloed te drinken
leeft de Gemeenschap
om voort te gaan
met het vervullen van Uw wil
om onder allen te verdelen
de goederen van de Schepping
om onder de wolven een voorbeeld te zijn
van Gerechtigheid en Gemeenschap
een voorbeeld te zijn onder de wolven
van de grote Bevrijding.

Meditatielied

Met het geduld van vele lijdensvolle jaren, onder onmenselijke omstandigheden, is ons volk een bevrijdingsoorlog begonnen. Het is een voortdurende strijd van de armen tegen de ellende, de uitbuiting in hun werk en de ongerechtigheden van het kapitalistische systeem, een systeem dat volledig corrupt is, dat geen enkelen oplossing heeft om de grote meerderheid van hen die niets bezitten in ons land te redden.

Wanneer ons volk vandaag de wapens opneemt is dat de laatste fase van de strijd. Het is niet omdat wij van geweld houden en nog minder vanwege een soort irrationele vernietiging.

Neen, wij vernietigen vandaag om morgen een nieuwe alternatieve samenleving te kunnen vormen die onze kinderen een menswaardig leven zal geven, onze vrijheidsstrijders van vandaag waardig.

Wij voeren vandaag oorlog om morgen in vrede te kunnen leven. Een duurzame vrede, een authentieke vrede want zij zal geworteld zijn in de gerechtigheid.

Alles heeft haar tijd.
Alles onder de zon heeft haar tijd.
Er is een tijd van geboren worden en een tijd van sterven,
een tijd om te zaaien een tijd om datgene wat we gezaaid hebben te oogsten.
Er is een tijd om te doden en een tijd om te genezen,
een tijd om te vernietigen een tijd om op te bouwen.
Een tijd om te huilen een tijd om te lachten,
een tijd om te tijdrouwen en een tijd om feest te vieren.

Er is een tijd om stenen in de rivier te gooien
en een tijd om ze er weer uit te halen.
Een tijd om te omhelzen
en een tijd om zich uit de omhelzing los te maken.

Er is een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen,
een tijd om te bewaren en een tijd om weg te gooien.
Een tijd om te verscheuren en een tijd om te herstellen,
een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken.
Een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten.
Een tijd van oorlog...
en een tijd van vrede!

Afscheidslied

In zijn laatste preken analyseerde Mgr. Romero voor zijn volk in het licht van het Evangelie de drie voorgestelde reddingsplannen in ons land:

1. Het plan van de oligarchie:
het in bloed smoren van de volksorganisaties om de economische en politieke macht die zij zich jarenlang heeft toegekend niet te verliezen.
2. Het plan van de christendemocratische regering (tot maart '82):
het toestaan van bepaalde economisch-politieke hervormingen die oppervlakkig verlichting schenken aan de behoeften van het volk en die de belangen van de oligarchie en het Noord-Amerikaanse imperialisme niet wezenlijk aantasten. Hierdoor probeert zij de groeiende macht van de politieke volksorganisaties te neutraliseren.
3. Het plan van het volk:
geconcretiseerd in het Programmatisch Platform van de Democratische Revolutionaire Regering, gevormd door alle revolutionaire volksorganisaties en politieke partijen, democratische instituties en organisaties van ons land.

"Gelukkig de armen want hen behoort het Rijk der Hemelen".

De eenheid van de armen rond een concreet plan. Een plan dat voortkomt uit het volk zelf, dat fundamentele belangen van de bezitloze klasse in ons land garandeert, is de meest duidelijke profetische daad die de nabijheid van het Rijk Gods in El Salvador aankondigt.

De armen van ons land zijn al jaren geleden begonnen zich te verenigen, met elkaar pratend en elkaar overtuigend, in eigen organisaties om hun klasse-belangen te verdedigen.

Vandaag laten zij hun beslissende woord horen aan het hele volk van El Salvador. Voor het oog van de wereld presenteren zij hun eigen plan en eisen het recht op om eigenaars te zijn over hun toekomst en het recht die zelf te bepalen.

Het woord van de armen, hun eisen, zijn het Woord Gods, een eis die God stelt aan alle mensen. Het plan van de armen is het plan van de Vader om de materiële wereld en de menselijke waarde te herbouwen.

Halleluja, Halleluja! Laten wij blij zijn, want het Rijk Gods heeft haar tenten opgeslagen te midden van ons volk.

WANNEER DE ARME GELOOFT IN DE ARME
DAN PAS KUNNEN WE ZINGEN VAN VRIJHEID.
WANNEER DE ARME GELOOFT IN DE ARME
DAN PAS KUNNEN WE BOUWEN AAN BROEDERSCHAP.

Tot ziens broeders.
De mis is afgelopen
als we geluisterd hebben naar wat God ons te zeggen heeft
kunnen we verder gaan op onze weg
en onze taak voortzetten.

Allen die aanzitten aan de tafel des Heren hebben een opdracht
om de liefde in deze wereld uit te dragen.

In de strijd voor zijn broeders
vestigt men de Gemeenschap,
Christus leeft in solidariteit.

Wanneer de arme de arme zoekt
en de organisatie geboren wordt
begint onze bevrijding.

Wanneer de arme aan de arme de hoop verkondigt
die Hij ons gaf
wordt zijn Rijk in ons geboren.